
Fríská expedice kurzu U3V

Fríská expedice kurzu U3V

Na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze se v rámci Univerzity třetího věku koná již pátým rokem kurz „Zoologie a botanika v exkurzní praxi“. Organizačně je kurz koncipován tak, že se střídají exkurze do bližšího i vzdálenějšího okolí Prahy s přednáškami, které se konají v budově fakulty. Na ně jsou zváni zoologové a botanici, aby referovali o svých badatelských cestách po republice i různých zemích světa. Čtyřicet zapsaných a pravidelně se zúčastňujících posluchačů si tak nejen rozšiřuje svůj vzdělanostní obzor a ozvláštňuje osobní život, ale udržuje si i kontakt s aktuálním děním na vysokých školách.

Přirozeným vyústěním a dosavadním vrcholem studijního programu se letos stala vlastní kurzovní expedice uskutečněná ve dnech 2. – 7. září 2010 do přímořské oblasti nizozemského Fríska. Jejím účelem bylo bližší poznání tamní fauny a flory, jakož i kulturních reálií této oblasti. Základnou expedice byl kemp v obci Ternaard. Cestovali jsme najatým autobusem, který nám byl k dispozici i pro přesuny na pevnině. Po Západofríských ostrovech jsme se pohybovali na kolech.

Expediční program:

2. 9.

Dokkum městečko s barokním pevnostním jádrem, dříve sídlo fríské admirality.

Lauwersmeer sladkovodní jezero oddělené hrází Delta systému od moře.

Wierum obec na pobřeží s památníkem utonulým rybářům, rodiště Meindert de Jonga, spisovatele písničho pro děti a mládež.

3. 9.

Ostrov Schiermonnikoog, jehož valnou část zabírá přírodní rezervace, jeden z 21 národních parků Nizozemska. Nachází se zde i hřbitov sestřelených vojenských letců, jejichž těla tu Severní moře vyplavilo.

4. 9.

De Alde Feanen, vnitrozemská přírodní rezervace, která je na polovině cesty mezi městy Leeuwarden a Drachten a má rovněž statut národního parku.

Leeuwarden, správní centrum provincie Friesland, město s 90.000 obyvateli, jehož raně novověké jádro má charakter barokní pevnosti. Je to východiště Svatojakubské poutnické trasy do španělské Compostely.

5. 9.

Ostrov Ameland s muzeem Západofríských ostrovů. Ostrov je častým cílem waddové turistiky (jde o pěší putování po mořském dně v době odlivu z pevniny na ostrov). Zdejší obyvatelé dosud těží z velrybářské tradice.

6. 9.

Oblast u města Assen, mohylníky lidu kultury zvoncových pohárů z doby okolo 5.000 let př. n. l.

Každý pedagog potvrdí, že jednou vidět je cennější než dvakrát o tomtéž slyšet vyprávět. Takže pozorovat jak bahňák *Haematopus ostralegus* (ústřičník velký) dokáže svým červeným zobákem rozlámat lasturu ústřice, umět na dálku rozeznat kýlovitou hlavu u vrubozobé *Somaterie mollisimy* (kajky mořské) ceněné pro prachové peří, anebo potěšit oko rezavým límcem, který ke stejné zbarvenému hrbolu na zobáku nosí *Tadorna tadorna* (husice liščí) je prostě zážitek.

Jedete-li za takovým poznáním nějaký ten kilometr proti větru na kole, dojem je umocněn. A může být ještě silnější, vyškrábete-li se po ujíždějícím písku na vrchol duny, abyste se přesvědčili, že *Ammenophila arenaria* (kamýš písečný) tu neroste z půdy, ale jen z toho písku a vláhly nebeské. (Tato tráva zpevňuje přesypy, a ještě ji Holanďané umějí využít

pro „doškové“ střechy svých domů a domečků.) Následné osvěžení v moři je v září vhodné jen pro Čechy, následníky Alfréda Nikodéma.

Z této slušné, čisté a nepočmárané země jsme si přivezli domů nejen výtečné holandské sýry, ale také obdiv a úctu k lidem, kterým moře do 15. století odervalo na 9.000 km² jejich území a kteří si do dnešních časů dokázali na moři vydobýt zpět těch km² přes 4.000.

Ke zprávě o této cestě zbývá dodat něco velmi podstatného. Aby expedice důchodců (ovšem jen kalendářním věkem) mohla být uskutečněna, musel se vedoucí kurzu U3V a této výpravy Ing. Jan Andreska, Ph.D. předem na místě seznámit

s poměry dopravními a ubytovacími, vybrat vhodné trasy včetně pohledových míst na nejzajímavější biotopy a přitom brát v potaz fyzické síly účastníků i finanční stránku celé věci. Teprve pak si mohl dovolit s námi vyjet. Při expedici samé nás znovu udivoval svým všestranným rozhledem i detailními znalostmi, což dokázal zabalit do osobitého humoru. Při tom všem mu víc než sekundoval jeho syn, nyní už vysokoškolák. Proto tento dvoučlenný tým, dokázal průběžně upozorňovat na to, co je právě k vidění, instalovat k tomu vhodný dalekohled, přitom fotografovat a ještě dávat pozor, aby se nikomu nic nepříjemného nestalo.

Všichni jsme se v pořádku vrátili domů. A jak známe kolegu Andresku, určitě mu v hlavě zraje plán na další expedici. Závěrem: Pokud je nám známo, na Pedagogické fakultě UK není toho času podobně úspěšný kurz Univerzity třetího věku.

Účastník expedice Boris Titzl

